

FOTODYNAMISK TERAPI (PDT) MED DAGSLJUS

FÖR SJÄLVBEHANDLING AV AKTINISKA KERATOSER

INFORMATION TILL DIG SOM SKA BEHANDLAS
MED AMELUZ (5-AMINOLEVULINSYRA) GEL

Delas ut av vägledande sjukvårdspersonal

Innehåll påse

1. Solkräm
2. Spritkompress
3. Självhäftande slippapper för att rugga upp behandlingsområdet
4. Engångshandske

DIN LÄKARE HAR ORDINERAT FOTODYNAMISK BEHANDLING
MED DAGSLJUS FÖR DINA AKTINISKA KERATOSER

Vad är aktiniska keratoser?

Aktiniska keratoser förekommer i hudområden som utsatts för mycket sol genom livet och med tiden har blivit skadade. Aktiniska keratoser är ofta röda eller ljusbruna i färgen med små hårda fjällbildningar. Även om de flesta aktiniska keratoser är ofarliga, kan de ibland utvecklas till en form av hudcancer som kallas skivepitelcancer. Det är därför du ska behandla dina aktiniska keratoser. Medan vissa aktiniska keratoser uppträder som ojämna eller fjällande fläckar på huden, är det möjligt att andra uppträder som osynliga solskador runt hudförändringen. Av den här anledningen kan din läkare ha föreslagit att ett större område ska behandlas.

Att tänka på gällande läkemedlet.

Det läkemedel du har fått förskrivet, skall efter att du hämtat det förvaras i kylskåp vid temperatur 2-8°C fram till du skall använda det.

> **Visste du att** aktiniska keratoser har uppkommit under lång tids UV- och solexponering? Även om du är väldigt försiktig i solen idag, så är det den samlade soltiden under ditt liv som har gett upphov till dina hudförändringar. Solexponering innebär inte enbart tid på stranden, utan all tid som du har tillbringat i solen. En cykeltur, skidåkning eller trädgårdsarbete är också exempel på solexponering.

Fotodynamisk behandling (PDT)

Fotodynamisk behandling (eller photodynamic therapy, PDT) är en behandling av aktiniska keratoser som innebär att ett läkemedel, innehållande en aktiv substans, i gelform stryks på det drabbade området. Gelen tränger in i huden och i de skadade cellerna omvandlas den aktiva substansen till ett ljuskänsligt ämne som aktiveras vid belysning med dagsljus. De skadade cellerna förstörs och de friska cellerna lämnas intakta.

Vad behöver jag göra innan mitt behandlingstillfälle?

En tid innan behandling kan din läkare eller sköterska be dig att dagligen smörja de hudområden som ska behandlas med en mjukgörande kräm. Krämen hjälper till att mjuka upp eventuella skorpor eller fjällningar på huden. Du ska inte smörja in dig med mjukgörande kräm på behandlingsdagen. Din behandlande läkare talar om vad som gäller för just dig.

Hur ska jag planera behandlingsdagen?

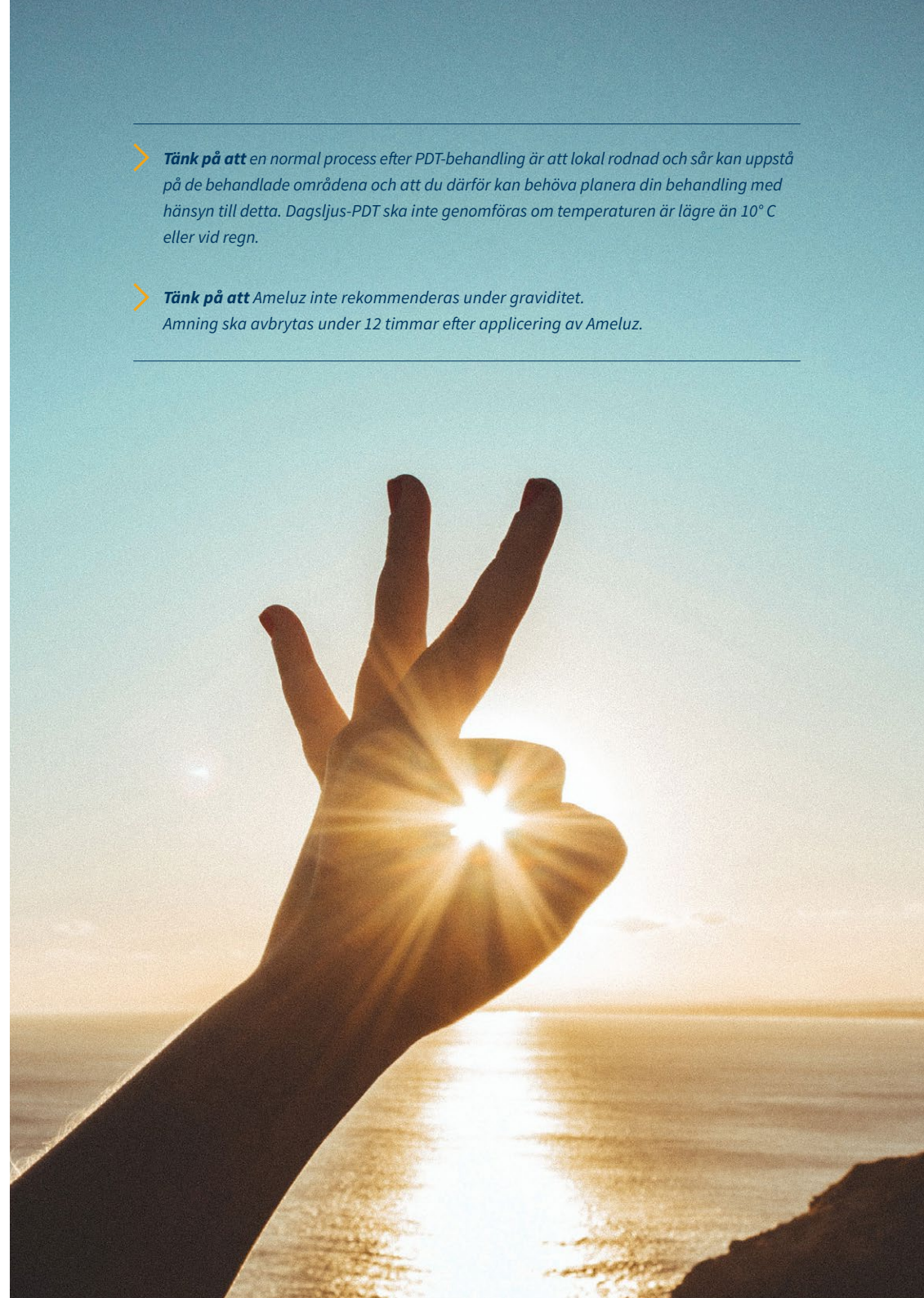
Följande förutsättningar är viktigt för att din behandling skall fungera:

- Utomhustemperaturen måste vara minst 10 grader celsius
- Det får inte regna
- Direkt solljus är inte nödvändigt, normalt dagsljus är tillräckligt

Försök undvika att avbryta behandlingen. Måste du t ex gå in för att gå på toaletten, lägg på motsvarande minuter på behandlingen.

➤ **Tänk på att** en normal process efter PDT-behandling är att lokal rodnad och sår kan uppstå på de behandlade områdena och att du därför kan behöva planera din behandling med hänsyn till detta. Dagsljus-PDT ska inte genomföras om temperaturen är lägre än 10° C eller vid regn.

➤ **Tänk på att** Ameluz inte rekommenderas under graviditet. Amning ska avbrytas under 12 timmar efter applicering av Ameluz.

Behandlingsförlopp i 5 steg

Steg
1

Applicering av solskyddsmedel:

Solskyddsfaktor 30 eller högre, som inte innehåller fysikaliska filter.

Skydda huden mot solen

Det första steget är att smörja solskydd på området som ska behandlas, såväl som på andra exponerade områden, minst 15 minuter, innan du går vidare till steg 2. I kuvertet som du fått finns en liten tub (1) med solskydd med kemisk filter som du kan använda. Skydda gärna hudområden som inte skall behandlas med kläder.

Steg
2

Förbered huden för att läkmedlet skall tas upp bättre

Området förbereds för behandling genom att behandlingsområdet som smörjts med solkräm torkas av med den medföljande spritkompressen (2). Alla områden som ska behandlas ruggas upp med slippappret (3) (som fästes på pekfingret) så att eventuella fjäll och skorpor avlägsnas. Använd cirkulerande rörelser och iakttag försiktighet så att blödning undviks.

Steg
3

Applicera läkemedlet

Ta på dig den medföljande handsken (4) och applicera läkemedlet i ett tunt lager på hela hudområdet som skall behandlas och ungefär en halv cm av det omgivande området. Inom 30 minuter efter applicering av gelen ska du gå ut och stanna utomhus under 2 timmar i dagsljus.

Steg
4

Aktivera läkemedlet i dagsljuset

Belysning med dagsljus i 2 timmar, vid minst +10°C.

Val av plats är upp till dig så länge du är i dagsljus. Tänk på att du inte behöver fullt solljus, enbart dagsljus. Förbered dig på att stanna ute. Stanna ute och skugga inte området som ska behandlas. Undvik att gå in under behandlingen. Vid belysning är det vanligt att du känner stickningar och viss obehagskänsla i det behandlade hudområdet, vilket är helt normalt när den aktiva substansen i gelen reagerar och de skadade cellerna förstörs.

Steg
5

Skydda dig mot dagsljuset

Efter dina två timmars ljusexponering, tvätta bort kvarvarande gel. Det är alltid viktigt att skydda dig mot solljus, men särskilt viktigt att skydda behandlingsområdet de första två dygnen efter behandlingen eftersom du fortfarande är ljuskänslig.

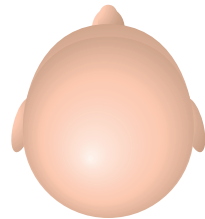
Din behandling är nu klar.

Vad händer sen?

Du kan förvänta dig att det behandlade området blir rött och inflammerat och efter en till några dagar bildas ofta, men inte alltid, sår som kan vätska de första dagarna. Vid behandling i ansiktet kan också en svullnad kring ögonen och i ansiktet uppstå. Det kan också uppstå en fjällning av huden. Det här är en normal reaktion som brukar lägga sig inom några dagar. Hela sårbehandlingsprocessen brukar ta ca 1-2 veckor. Riv inte bort skorpor och fjäll, de faller bort av sig själva så snart ett nytt hudlager har bildats.

Skorpor och inflammation efter behandling visar var skadade celler behandlats.

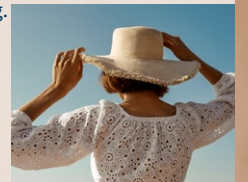

Normala, friska hudceller återbildas inom några veckor.

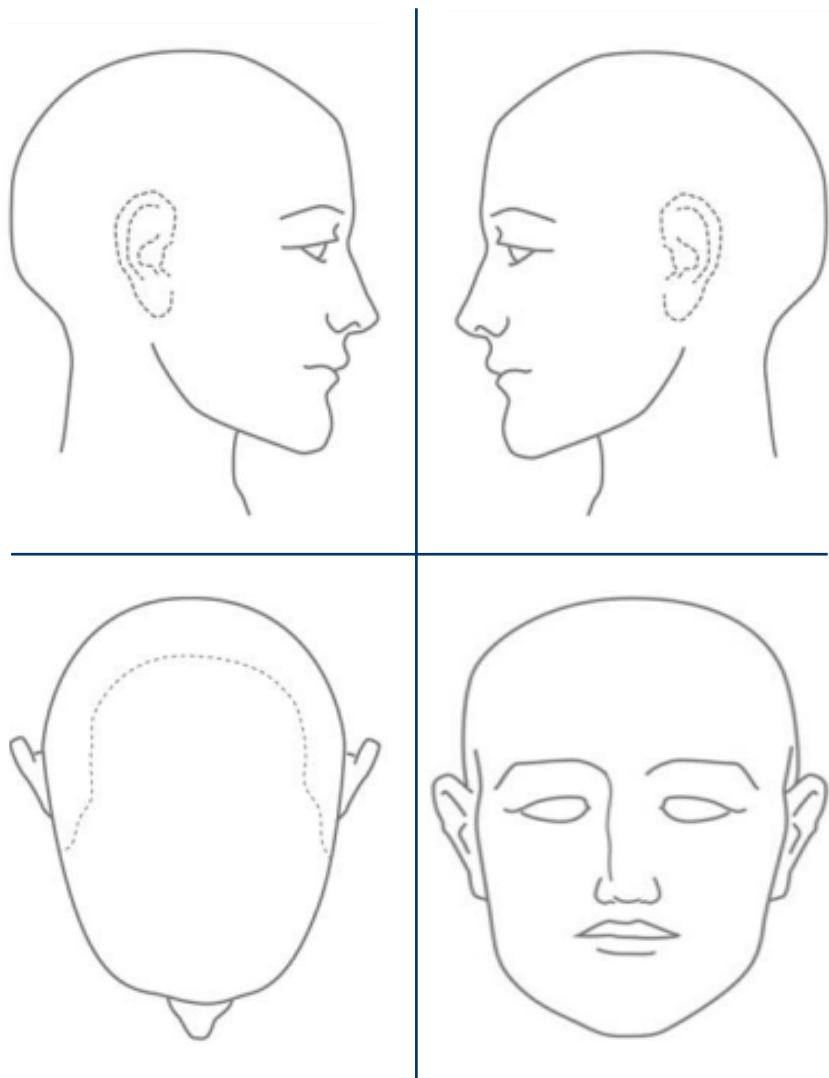
En stickande och svidande värmekänsla kan kvarstå en tid efter avslutad behandling men brukar klinga av ganska snabbt. En kyld handduk eller en liten ispåse för det behandlade området lindrar ofta effektivt. Det irriterade hudområdet eller såret kan vid behov täckas med ett vanligt plåster eller en kompress. Du kan duscha som vanligt efter behandlingen och det irriterade hudområdet eller såret kan tvättas med vatten och eventuellt en mild rengöringsprodukt. Huden kan också behöva smörjas in med mjukgörande kräm flera gånger per dag.

I vissa fall kan den efterföljande hudreaktionen vara extra kraftig. Detta är en naturlig effekt av behandlingen. Kontakta din behandlande mottagning om du känner oro eller har frågor.

> **Allmänna råd efter behandlingen:** Skydda ärr och behandlade områden under läkningstiden och efterföljande månader. Använd alltid solskyddskräm med hög solskyddsfaktor (minst 30). Aktiniska keratoser är orsakade av solljus och risken för nya förändringar är stor och ökar vid fortsatt solexponering. Det är viktigt att du ändrar ditt solbeteende. Skydda din hud med kläder och huvudbonad och glöm inte att skydda utsatta områden som exempelvis händer och öron. Skugga istället för direkt solljus rekommenderas.

Ringa in områden som skall behandlas

Läs även bipacksedeln på Fass.se noga för mer information.

Behandlingsutvärdering

Datum för behandling _____

Klockslag _____

Temperatur _____

Väder Sol

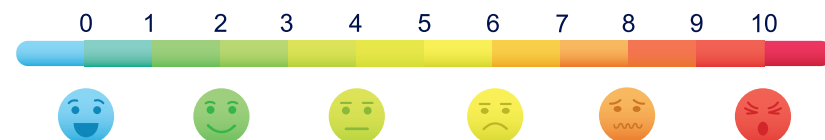
Halvklart

Mulet

Smärta under belysning

(0=Ingen smärta, 10=Maximal smärta)

Ringa in den siffra som gäller för dig

Tid utläkning _____ dagar

Datum för eventuell uppföljning _____

Övriga kommentarer till behandlingen _____

> **Denna information har tagits fram av Galenica i samarbete med:**
Överläkare Lykke Barck,
VO Hud- och könssjukvård Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg.

Forskningssjuksköterska Alexandra Sjöholm,
VO Hud- och könssjukvård Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg.

Scanna QR-koden med din mobiltelefon,
eller gå in på www.galenica.se/se-dlpdt,
för att titta på en instruktionsfilm som
beskriver hur behandlingen ska gå till.

GALENICA

Galenica Derma AB | Medeon Science Park | 205 12 Malmö